MALTA

QORTI TA' L-APPELL

S.T.O. PRIM IMHALLEF
VINCENT DE GAETANO

ONOR. IMHALLEF
ALBERT J. MAGRI

ONOR. IMHALLEF
TONIO MALLIA

Seduta tal-25 ta' Mejju, 2007

Appell Civili Numru. 1246/2003/1

Malcolm Mallia

v.

Rachel Mallia

Il-Qorti:

<u>Preliminari</u>

1. Dan hu appell, interpost mill-attur Malcolm Mallia, kontra sentenza moghtija mill-Qorti Civili, Sezzjoni Familja fl-24 ta’ Ottubru 2006 li permezz taghha dik il-Qorti cahdet it-talba tal-attur sabiex iz-zwieg bejn il-kontendenti,

celebrat fit-8 ta' April 1990, jigi dikjarat null u bla effett. Permezz tac-citazzjoni tieghu presentata fl-20 ta' Novembru 2003, l-attur, wara li ppremetta li hu u l-konvenuta kienu zzewgu fit-8 ta' April 1990; illu huma sseparaw fit-8 ta' Mejju 2003 (kif jirrizulta minn kuntratt ta' separazzjoni bonarja ezibit a fol. 6 *et seq.* tal-atti); illi huwa ma kellux id-diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewga jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali taghha skond kif rikjest fil-ligi; illi huwa wkoll eskluda l-fedelta` fiz-zwieg u fil-fatt kellu relazzjonijiet ma' nisa ohra kemm fl-gherusija kif ukoll wara z-zwieg; illi d-decizjoni li jsir iz-zwieg saret b'mod mghaggel u bl-iskop li l-konvenuta setghet tabita u tahdem f'Malta; peress illi ghalhekk il-kunsens tieghu kien vizzjat skond ma jipprovdu l-paragrafi (d) u (f) tas-subartikolu (1) tal-Artikolu 19 tal-Kap. 255 – premess dan kollu huwa talab, kif inghad, li l-ewwel Qorti tiddikjara null u bla effett iz-zwieg tieghu mal-konvenuta celebrat fir-Registru Pubbliku fit-8 ta' April 1990. Il-konvenuta, fin-nota ta' eccezzjonijiet taghha tat-12 ta' Frar 2004, filwaqt li rrimettiet ruhha ghall-eventwali gudizzju tal-Qorti riferibbilment ghall-fatti li eventwalment jirrizultaw mill-gbir tal-provi u jekk dawn il-fatti ghandhomx kumulattivament iwasslu ghall-annullament taz-zwieg, irrimarkat li hija taf bl-infedelta` ta' zewgha u li tali infedelta` wasslet ghat-tifrik taz-zwieg; kif ukoll osservat "illi ma huwiex ghal kollox korrett illi jinghad illi z-zwieg tal-kontendenti gie kkuntrattat bl-ghaggla. Fil-fatt il-kontendenti ccelebraw iz-zwieg taghhom b'rit Kattoliku madwar sentejn wara li gie kkontrattat dan iz-zwieg [civili] u kien biss wara c-cerimonja Kattolika li bdew jikkoabitaw."

Sentenza appellata

2. Il-Qorti Civili, Sezzjoni Familja cahdet it-talba attrici, bl-ispejjez kontra l-attur wara li osservat, *inter alia*, is-segwenti:

"Fil-meritu l-Qorti tosserva li ezami tal-provi migjuba juru bic-car li l-attur kien, fi kliemu stess, "infatwat"[1] lejn il-

[1] Affidavit attur – fol.33

konvenuta u li huwa kien ihobba, tante li kien ghamel l-isforzi kollha sabiex din tkun tista' tibqa' Malta u eventwalment jizzewwgu, kif fil-fatt ghamlu. Il-Qorti hija tal-fehma li l-provi juru li fiz-zmien li gie kkuntrattat iz-zwieg civili l-attur kellu kemm maturita` affettiva fil-konfront tal-konvenuta, kif ukoll dixxerniment sufficjenti ta' l-import tal-hajja matrimonjali bl-obbligi u drittijiet li din necessarjament iggib maghha.

“Jinghad ukoll li, l-Qorti, wara ezami ta' l-atti, hija tal-fehma li l-verjoni moghtija mill-konvenuta hija aktar konfacenti mar-realta` tac-cirkostanzi provati. Din il-konkluzjoni ssib konfort fil-fatt li l-partijiet ikkonvivew ghal zmien twil li matulu kellhom zewgt itfal, b' miscarriage fil-frattemp. It-tifla l-kbira twieldet erba' snin wara z-zwieg, filwaqt li z-zghira twieldet ghaxar snin wara. Inoltre, il-fatt li l-koppja matul iz-zwieg esperjenzjat mumenti turbulenti ma jimminax kontra l-validita` taz-zwieg, *multo magis* meta dawn il-mumenti sehhew hafna zmien wara z-zwieg.

“Illi rigward it-tesi attrici li l-partijiet izzewwgu fid-data li z-zewwgu minhabba l-permess ta' soggjorn tal-konvenuta u ghal dan l-iskop, il-Qorti tosserva li dan il-fatt *ut sic* ma jimmilitax kontra l-validita' taz-zwieg. Mill-provi jirrizulta lampanti li minn qabel ma zzewwgu l-partijiet kienu mixjin f'dik id-direzzjoni, tant li kienu wkoll hasbu li jixtru d-dar matrimojali li fil-fatt akkwistaw “a few days after we got married civilly for which we had been saving for, prior to moving to Malta.”[2] Dan juri li l-partijiet kienu ppjanaw li jinghaqdu fiz-zwieg, qabel ma zzewwgu civilment, u d-decizjoni li jgibu l-quddiem id-data taz-zwieg minhabba c-crikostanzi tal-konvenuta, ma twassalx validament ghall-konkluzjoni li meta l-partijiet izzewwgu huma kienu qed jghatu kunsens matrimojnali vizzjat. Il-fatti huma li l-partijiet kienu jhobbu lil xulxin, accettaw li jizzewwgu u riedu jizzewwgu. Tant kienu intenzjonati li jghixu ta' mizzewwgin li sentejn wara huma kkonfermaw il-kunsens matrimonjali taghhom billi zzewwgu bir-rit religjuz.

[2] Affidavit konvenuta – fol.40

“Illi rigward il-fatt li l-partijiet ma kkonvivewx wara z-zwieg civili minhabba pressjoni qawwija mill-familja ta’ l-attur, ma jimmilitax kontra l-premess; ghax mill-provi jirrizulta li l-partijiet kienu jqattghu hafna hin flimkien, u inoltre ma rrizutlax li dawna ma kienux jaghmlu l-att taz-zwieg. Di fatti mill-provi jirrizulta *ex admissis* mill-attur li qabel ma l-konvenuta giet Malta u qabel iz-zwieg civili, hija kienet harget tqila b’tarbija tieghu. Fi kliemu “This was my child I’m talking about”[3] Fil-kuntest ta’ dawn il-fatti, u fin-nuqqas ta’ provi kuntrarji, il-Qorti ma tirravvisa ebda nullita` fit-termini ta’ l-Artikolu 19A[4] tal-Kap. precitat, u l-fatt li fil-perijodu ta’ bejn iz-zwieg civili u dak religjuz il-partijiet ma kienux jikkonvivu apertament flimkien minhabba cirkostanzi impellanti u estranei ghar-relazzjoni ta’ bejniethom, ma jfissierx li huma ma kellhom l-intenzjoni li jghixu l-hajja matrimonjali flimkien. Di fatti xtraw id-dar konjugali ftit granet wara, u sussegwentement ikkonfermaw bir-rit religjuz il-kunsens matrimonjali li kien inghataw u sussegwentement kellhom zewgt it-tfal. In-non konvivenza fil-miftuh wara z-zwieg civili kienet cirkostanza temporanea u estranea ghar-relazzjoni ta’ bejniethom bhala koppja mizzewwga.

“Illi rigward it-tieni kawzali bazata fuq dak kontemplat fil-paragrafu [f] il-Qorti tosserva li l-ezistenza ta’ din il-*caput nullitatis* hija eskluza b’mod lampanti mill-provi. Ghajr ghal dak allegat mill-attur, li din il-Qorti tikkonsidera inaffidabbli, ma jirrizultax li fil-mument ta’ l-ghoti tal-kunsens matrimonjali fit-8 ta’ April 1990, dana eskluda b’att posittiv tal-volonta` tieghu l-obbligazzjoni tal-fedelta` fir-rigward ta’ martu. Il-fatt li huwa okkazzjonalment kien johrog mal-hbieb, u in difett ta’ provi ohra, ma ssostnix b’mod sodisfacenti din l-allegazzjoni tieghu. Anzi l-provi juru li l-attur kien ihobb lill-konvenuta u zzewwigha bil-hsieb li jghix il-hajja matrimonjali maghha bl-obbligi kollha li din timporta. Il-fatt li sussegwentement wara zmien ta’ zwieg zviluppaw problemi bejn il-koppja li wasslithom ghas-separazzjoni de facto u eventwalment de jure, dawn il-problemi ma jwasslux ghall-integrazzjoni tal-*caput nullitatis* in disamina.

[3] Dep. Fol.79
[4] Ir-referenza presumibbilment hija ghall-Art. 19(1)(d) – Qorti ta’ l-Appell

“Dan premess u kkunsidrat il-Qorti hija tal-fehma li t-talb attrici mhjiex gustifikata fil-fatt u fid-dritt, u ghandha tigi michuda.”

Appell tal-attur

3. Fir-rikors ta’ appell tieghu l-appellant, wara li jispjega l-ligi u l-gurisprudenza in tema ta’ difett serju ta’ diskrezzjoni ta’ gudizzju u ta’ simulazzjoni – spjegazzjoni li din il-Qorti tara li hija sostanzjalment wahda korretta – jilmenta li l-ewwel Qorti ma apprezzatx sew il-provi prodotti u li konsegwentement waslet ghal konkluzjoni zbaljata meta hija rrespingiet it-talba attrici. Bazikament, ghalhekk, l-appellant qieghed jappella mill-apprezzament tal-provi maghmula minn l-ewwel Qorti. B’mod partikolari huwa jishaq (ara l-paragrafu 11 tar-rikors ta’ appell) li mill-provi kien jirrizulta li ghalih iz-zwieg civili – u huwa dak li qed jigi attakkat bhala invalidu, cioe` dak tat-8 ta’ April 1990 – ma kienx veru zwieg, tant li zmien wara l-kontendenti zzewgu bir-rit kattoliku.

Konsiderazzjonijiet ta’ din il-Qorti

4. Din il-Qorti, wara li regghet ezaminat fid-dettal il-provi akkwiziti, hija tal-fehma li l-ewwel Qorti ghamlet apprezzament korrett ta’ l-istess provi u waslet ukoll ghal konkluzjoni korretta ghal dak li jirrigwarda c-cahda tat-talba attrici. Il-provi f’dan il-kaz jikkonsistu fl-affidavit tal-attur u d-deposizzjoni tieghu quddiem l-Assistent Gudizzjarju; l-affidavit tal-konvenuta, il-kopji ta’ l-ittri minnha ezibiti u d-deposizzjoni taghha, ukoll quddiem l-Assistent Gudizzjarju; u l-affidavit -- pjuttost qasir u li f’hafna partijiet minnu jirrepeti dak li kien jghidlu l-attur -- ta’ Noel Micallef. Huwa sinjifikanti li ghal dik li hi, per ezempju, l-allegazzjoni ta’ sikkatura fid-dar qabel ma zzewweg u dixxiplina “zejda” da parti ta’ missieru, ma hemm xejn bhala provi ghajr il-kelma ta’ l-attur. Apparti li, kif tajjeb osservat l-ewwel Qorti fis-sentenza appellata, il-versjoni moghtija mill-konvenuta ta’ dak li sehh qabel u immedjatament wara z-zwieg, u aktar tard fiz-zwieg, hija aktar verosimili minn dik moghtija mill-konvenut, anke jekk

wiehed kellu jistrieh biss fuq dak li jghid l-attur din il-Qorti frankament ma setghet issib assolutament xejn li a bazi tieghu tista' tghid li, fil-mument tal-ghoti tal-kunsens fit-8 ta' April 1990 il-kunsens tal-attur kien karenti minhabba difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewga jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali taghha. Din il-Qorti ma sabet xejn fil-provi li jindikaw dak li, fil-gurisprudenza taghna, gie deskritt bhala "inkapacita` psikika…jew kostituzzjonali li wiehed jaghraf u jirrifletti jew li jiddeciedi liberament…fuq l-oggett tal-kunsens matrimonjali" (ara, *inter alia*, **Alex Tonna v. Anna Tonna xebba Vassallo**, Prim Awla 10/09/1997). Seta' kien hemm certu leggerezza f'xi decizjonijiet, seta' kien hemm ukoll xi ftit ta' pressjoni, u anke decizjonijiet zbaljati, izda mhux inkapacita` -- kelma li tirrifletti s-serjeta` tad-difett in kwistjoni.

5. Nigu issa ghas-simulazzjoni. Apparti li l-kawzali skond il-paragrafu (f) tal-Artikolu 19(1) hija inkompatibbli mal-kawzali ta' difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju – ara s-sentenza ta' din il-Qorti, diversament komposta, tal-15 ta' Novembru 2005 fl-ismijiet **Mario Mizzi v. Maris Mizzi** – din il-Qorti hawn ukoll ma tarax li l-attur ipprova li kien hemm simulazzjoni da parti tieghu. Ma hemmx xejn x'jindika li b'att pozittiv tal-volonta` huwa eskluda, fil-mument tal-ghoti tal-kunsens matrimonjali, iz-zwieg innifsu, jew xi wiehed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-hajja mizzewga, jew id-dritt ghall-att ta' zwieg. Huwa minnu li kemm l-attur kif ukoll il-konvenuta iddecidew li, minhabba cirkostanzi estraneji ghar-relazzjonijiet ta' bejniethom u senjatament ix-xewqa tal-genituri tal-attur, qabel ma jizzewgu bir-rit kattoliku huma ma jokkoabitawx bil-miftugh (kif tajjeb osservat l-ewwel Qorti fis-sentneza appellata, proprjament ma hemmx prova cara li f'dan il-periodu ma kellhomx relazzjonijiet sesswali bejniethom); izda dan il-fatt *per se* ma jammontax ghall-eskluzjoni taz-zwieg, jew ta' xi element essenzjali tal-hajja mizzewga jew tad-dritt ghall-att taz-zwieg. Il-provi pjuttost juru li wara z-zwieg fir-Registru Pubbliku, il-partijiet kienu aktar determinati li jaqsmu u jaghmlu kollox flimkien (hlief ghall-koabitazzjoni bil-miftuh) bhall-mizzewgin; u jekk kien hemm posponiment tat-tfal (kif jidher li kien hemm) dan

ma kienx jammonta ghan-negazzjoni tad-dritt ghall-att ta' zwieg, izda semplicement ghall-posponiment tal-esercizzju ta' dan id-dritt. Il-fatt li, kif fissret il-konvenuta, "the main motivation" ghaz-zwieg civili[5] qabel dak bir-rit religjuz kien sabiex jevitaw problemi ta' viza, xoghol ecc f'Malta, ma jfissirx li ma kienx hemm ukoll l-intenzjoni li huma jghixu ta' mizzewgin. In fatti, mistoqsija in ri-ezami, il-konvenuta esprimiet ruhha hekk[6]:

M. Why did you not live together after the civil marriage?

T. Because mainly we were waiting to marry in church for religious purposes, also Malcolm's family were not happy that we had a civil marriage, so that is another reason why we did not live together, but hav'nt [recte: having] said that we were always together. I used to eat at his mother's house, sleep over there as well. In effect [we] were a married couple, only we were not sleeping together. This was after the civil marriage and before the church marriage. I think this was mainly because of Malcolm's mother, the basis was religious…"

Decide

6. Ghall-motivi premessi, tichad l-appell u tikkonferma s-sentenza appellata. L-ispejjez jithallsu mill-attur appellant.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------

[5] Fol. 64.
[6] Fol. 73.